

**EN
OBEROENDE
KRAFT**

Årsrapport

Natur & Kulturs stiftelseverksamhet 2017

Stiftelsen Natur & Kultur

Natur & Kultur är en affärsdrivande stiftelse där kärnverksamheten utgörs av den förlagsverksamhet stiftelsen bedriver inom tre förlagsdelar: Allmänlitteratur, Läromedel och Akademisk.

Stiftelseformen innebär att vi kan agera självständigt och långsiktigt. Vårt mål, som anges i stiftelseurkunden (stadgar), är att **genom stöd, inspiration, bildning och utbildning verka för tolerans, humanism och demokrati.**

Långsiktig framgång har över tid skapat ett betydande stiftelsekapital och det är en del av denna avsättning som går till stiftelseverksamheten som omfattar utdelning av priser och stipendier samt ekonomiska bidrag till individer och organisationer. 7 184 000 kr fördelades genom priser, stipendier och stöd under 2017. En ökning med 1 327 000 kr från 2016.

Karin Tengby är projektledare för stiftelseverksamheten och arbetsgruppen består även av Per Almgren, vd, Åsa Ehrnholm, vd- och stiftelseassistent och Ulla Vedin, ekonomidirektör. Ett flertal medarbetare deltar i olika nomineringskommittéer och referensgrupper. Beslut fattas av Natur & Kulturs styrelse eller av särskilt tillsatta jurygrupper och kommittéer för de olika priserna eller stipendierna.

Stiftelseverksamheten

Stiftelseverksamheten präglas av en fortsatt utbyggnad av våra olika verksamheter. De populärvetenskapliga stipendierna delades ut för första gången 2016 och under 2017 delade vi ut det första populärvetenskapliga priset, för god kommunikation av akademiskt arbete. Genom detta pris har vi också etablerat oss på Vetenskapsfestivalen i Göteborg som lockar en stor publik.

Bland bidragsmottagarna etablerade vi ett flertal nya kontakter som utgör en spännande basplatta för verksamheter som kan komma att växa de närmsta åren.

Den här årsrapporten syftar till att i sammanfattande form presentera de olika aktiviteter och samarbeten vi har inom ramen för stiftelseverksamheten. Vid en genomgång av materialet ligger det nära till hands att tro att Natur & Kultur verkligen har gjort skillnad och har gjort nytta och bidragit med de värden som vi har föresatt oss att göra.

Per Almgren, vd Natur & Kultur

Innehåll

Ekonomisk översikt priser, stipendier och stöd	s. 6
Natur & Kulturs kulturpris	s. 7
Natur & Kulturs debattbokspris	s. 8
Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris	s. 10
Ingvar Lundbergpriset	s. 12
Natur & Kulturs översättarpris	s. 13
Johan Hanssonstipendiet	s. 14
Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium	s. 15
Natur & Kulturs populärvetenskapliga arb.stip.	s. 16
Cullbergstipendiet	s. 17
Natur & Kulturs särskilda stipendium	s. 18
Översikt ekonomiska stöd	s. 19
Stiftelsen Expo	s. 20
Fanzingo	s. 21
Raoul Wallenberg Academy	s. 22
Gapminder/ Fredrika Bremerförbundet	s. 23
Teater Fryshuset	s. 24
Orten bästa poet/ Göteborgs litteraturhus / PEN Int	s. 25
Historiedagarna/ JAG/ Svenska PEN/ Prix Voltair	s. 26
Läsrörelsen/ Mattekollo/ Filmpilot 1947	s. 27
Prix Voltair/ PEN International	s. 28
Tamerinstitutet genom Diakonia/ VoxUkraine	s. 29
Evenemang på Karlavägen 31	s. 31

Natur & Kultur
investerade 2 950 000 kr
i dessa personer genom
pris och stipendier 2017.

7 184 000 kr fördelades på priser, stipendier och stöd 2017

Priser

Natur & Kulturs Kulturpris	300 000 kr
Debattbokspriset	250 000 kr
Populärvetenskapligt pris	100 000 kr
Ingvar Lundbergpriset	100 000 kr
Natur & Kulturs översättarpris	80 000 kr

	830 000 kr

Stipendier

Johan Hansson-stipendiet	80 000 kr
Litterära arbetsstipendier	900 000 kr
Populärvetenskapliga arbetsstipendier	400 000 kr
Cullbergstipendiet	150 000 kr
Särskilda stipendier	900 000 kr

	2 430 000 kr

Ekonomiska stöd

Stiftelsen Expo	
Fanzingo	
Raoul Wallenberg Academy	
Gapminder	
Fredrika Bremerförbundet	
Teater Fryshuset	
De svenska historiedagarna	
Läsrörelsen	
Mattekollo	
PEN International	
Diakonia/ Tamerinstitutet	
VoxUkraine	
Vetenskapsfestivalen	
Övrigt (vd-peng)	

	3 924 000 kr

Natur & Kulturs kulturpris

En oberoende kraft

Natur & Kulturs kulturpris är vårt största och mest anrika pris. Det delas ut årligen sedan 1974 och ges till en eller flera personer som har gjort en väsentlig insats på kulturområdet. Prissumman är 300 000 kr.

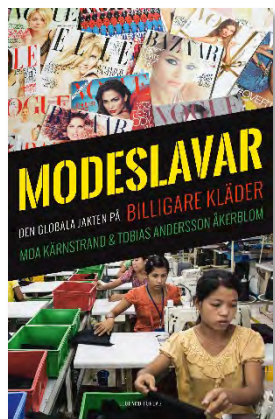
Inger Hallström Stinnerbom, Leif Stinnerbom och Magnus Stinnerbom vid Västanå teater

För deras förmåga att ur en folkkultur – musik, myter och sagor – skapa en egensinnig, sinnlig och poetisk teater, på samma gång djupt förankrad i det Värmland som är Västanå teaters plats på jorden och i en klassisk teatertradition. Med stor fantasi skapas föreställningar med scenkonstens alla uttrycksmedel.

Natur & Kulturs debattbokspris

En oberoende kraft

Modeslavar

- Den globala jakten på billigare kläder

Moa Kärnstrand och Tobias Andersson Åkerblom

tilldelas Natur & Kulturs debattbokspris 2017 för att de med "Modeslavar. Den globala jakten på billigare kläder" visar prov på en uthållig journalistik som avtäcker den mörka baksidan av det som har kallats modets demokratisering. Under en tunn fernissa av kosmetisk affärsetik och med västvärldens konsumenter som medaktörer bedriver klädjättarna rovdrift på mänsklig arbetskraft i de nya låglöneländerna. Kärnstrands och Andersson Åkerbloms reportage är inträngande, faktspackat och djupt uppfordrande för oss alla.

Natur & Kulturs debattbokspris är Sveriges största debattbokspris som årligen tilldelas författare till en svensk fackbok som har bidragit till att fördjupa samhällsdebatten. Priset delas ut under Almedalsveckan i Visby och prissumman är 250 000 kr.

En oberoende kraft

Debatt i Almedalen

243 personer kom till Krukmakarens hus för att se prisutdelningen och lyssna på debatten om hållbar modeindustri.

Livsfarliga fabriker, barnarbete och miljöbrott – hur kan det fortsätta?

Debatt med Sasja Beslik (Nordea) Sara Winroth (Lindex), Moa Kärnstrand och Tobias Andersson Åkerblom

Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris

Priset delades ut för första gången och ska tilldelas personer som på ett kreativt sätt sprider aktuell forskning till allmänheten. Prissumman är 100 000 kr.

Mårten Schultz

Årets pristagare når en bred publik genom att knyta aktuella händelser till eviga moraliska frågor. På detta sätt blåser han nytt liv i ett ämne som ofta uppfattas som svårtillgängligt, abstrakt och torrt. Mårten Schultz får oss att se juridiken på ett nytt sätt.

Vetenskapsfestivalen i Göteborg

En oberoende kraft

Vi ger ekonomiskt stöd till Vetenskapsfestivalen i Göteborg och vi delade ut Natur & Kulturs populärvetenskapliga pris på invigningen samt höll en debatt om populärvetenskap och alternativa fakta.

Totalt deltog 21 100 barn/elever och lärare på Vetenskapsfestivalen i Göteborg.

Priset till Mårten Schultz delas ut av vd Per Almgren under festivalens invigning på Biograf Draken.

Debatt om populärvetenskap och alternativa fakta med Mårten Schultz, Åsa Wikforss, Christoffer Carlsson, David Brax och Martin Schibbye. Moderator Patrik Hadenius.

Ingvar Lundbergpriset

Barbro Westlund

tilldelas Ingvar Lundbergpriset 2017 för sina banbrytande insatser för aktiv läsförståelseundervisning och sin förmåga att översätta internationell forskning till svensk klassrumspraktik. Som erfaren lägstadielärare och disputerad forskare är hon lika förtrogen med läsförmågans tekniska sida som språkförståelsens och sammanhangets betydelse för hur en text kan avkodas. Barbro Westlund inspirerar och ger konkreta verktyg och har bidragit till att höja hela lärarkårens beredskap att undervisa i läsförståelse.

Ingvar Lundbergpriset tilldelas en person som har gjort avgörande insatser inom forskning eller utbildning för att främja kunskap om läs- och skrivinlärning. Prissumman är 100 000 kr.

Stiftelsen Natur och Kulturs översättarpris

instiftades 1985 och avser att belöna personer som har gjort förtjänstfulla översättningar till eller från svenska språket. Priset delas ut genom Svenska Akademien till två personer som vardera får 40 000 kronor.

Pristagare 2017 är **Anna Bengtsson** och **Ola Wallin** på förlaget Ersatz.

Johan Hanssonstipendiet

Natur & Kulturs författare som nått den ärofulla nomineringen till Augustpriset tilldelas Johan Hanssonstipendiet på 20 000 kronor.

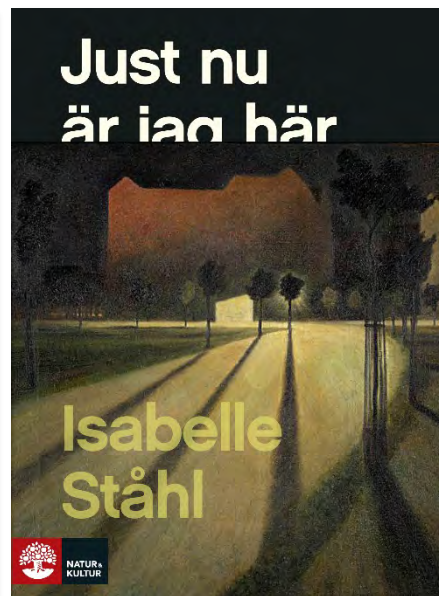
2017 tilldelades stipendiet:

Hédi Fried, *Frågor jag fått om Förintelsen*

Sven Olov Karlsson, *Brandvakten*

Isabelle Ståhl, *Just nu är jag här och*

Klas Östergren, *I en skog av sumak*

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendium

En oberoende kraft

Natur & Kulturs litterära arbetsstipendier premierar kvalificerat litterärt arbete inom sakprosa eller skönlitteratur. Stiftelsens stipendiekommitté utdelar efter granskning av ansökningarna nio arbetsstipendier. Stipendierna är på 100 000 kr vardera och delas ut under tidig höst.

Gellert Tamas ska med utgångspunkt i en släkthistoria skildra Europas nutidshistoria med tonvikt på 1900-talet.

Nina Wähä ska skriva en släktrönika som utspelar sig i finska Tornedalen.

Hana Al-Khamri skriver en bok om de saudiska kvinnor som vågar trotsa samhällets strukturer för att arbeta med journalistik.

Yukiko Duke ska skriva om de fruktade wokou-piraterna som härskade över farvattnen mellan Japan, Korea och Kina.

Eva-Marie Liffner skriver om Johan Ferber var amiralitetsapotekare i den nya staden Karlskrona under tidigt 1700-tal.

Inger Östman arbetar på en reportagebok om ett okänt kvinnoöde som påverkat bilden av Finland och Sverige.

Pär Hansson ska genomföra ett litterärt projekt utifrån möten med samiska vänner i Sápmi.

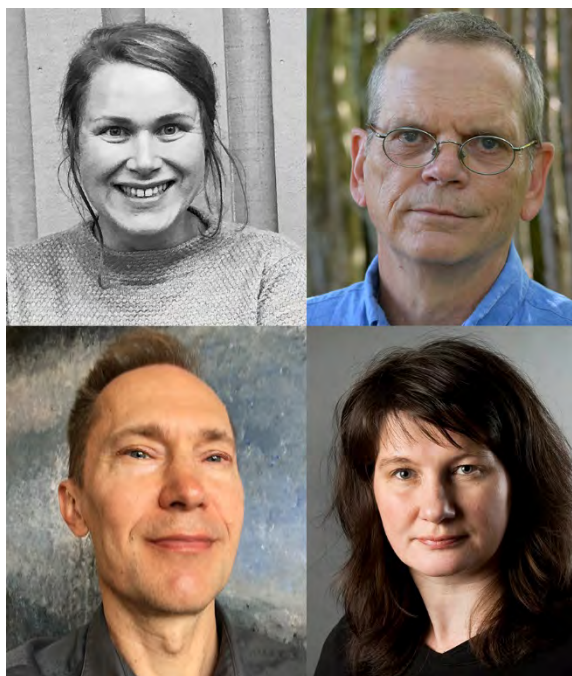
Negra Efendic ska skriva en roman om flyktens konsekvenser och om mellanförskap i det nya hemlandet.

Jojje Olsson ska skriva en bok om Gui Minhui och Peter Dahlin, två svenskar som kidnappats av kinesiska myndigheter

Natur & Kulturs populärvetenskapliga arbetsstipendium

Stipendierna delas ut för andra gången och projekten ska vända sig till allmänheten för att förmedla vetenskapliga rön och bidra till samtal och spridning av forskning. Juryn utdelar efter granskning av ansökningarna fyra arbetsstipendier. Stipendierna är på 100 000 kr vardera och delas ut under tidig höst.

Karin Gyllenklev ska göra en Youtube-serie där hon sover över på forskningsanläggningar.

Per Jensen ska skriva en bok, en blogg och göra en podcast som presenterar forskning kring de matproducerande djurens känsloliv och kognitiva förmågor.

Per Snaprud ska skriva en bok om modern hjärnforskning ur olika perspektiv och vad forskningen betyder för vår syn på medvetandet.

Camilla Andersson ska skriva en bok om det rådande forskningsläget inom klimatförändringar och hälsa.

Cullbergstipendiet

2017 tilldelades sex ST-läkare i psykiatri totalt 150 000 kronor

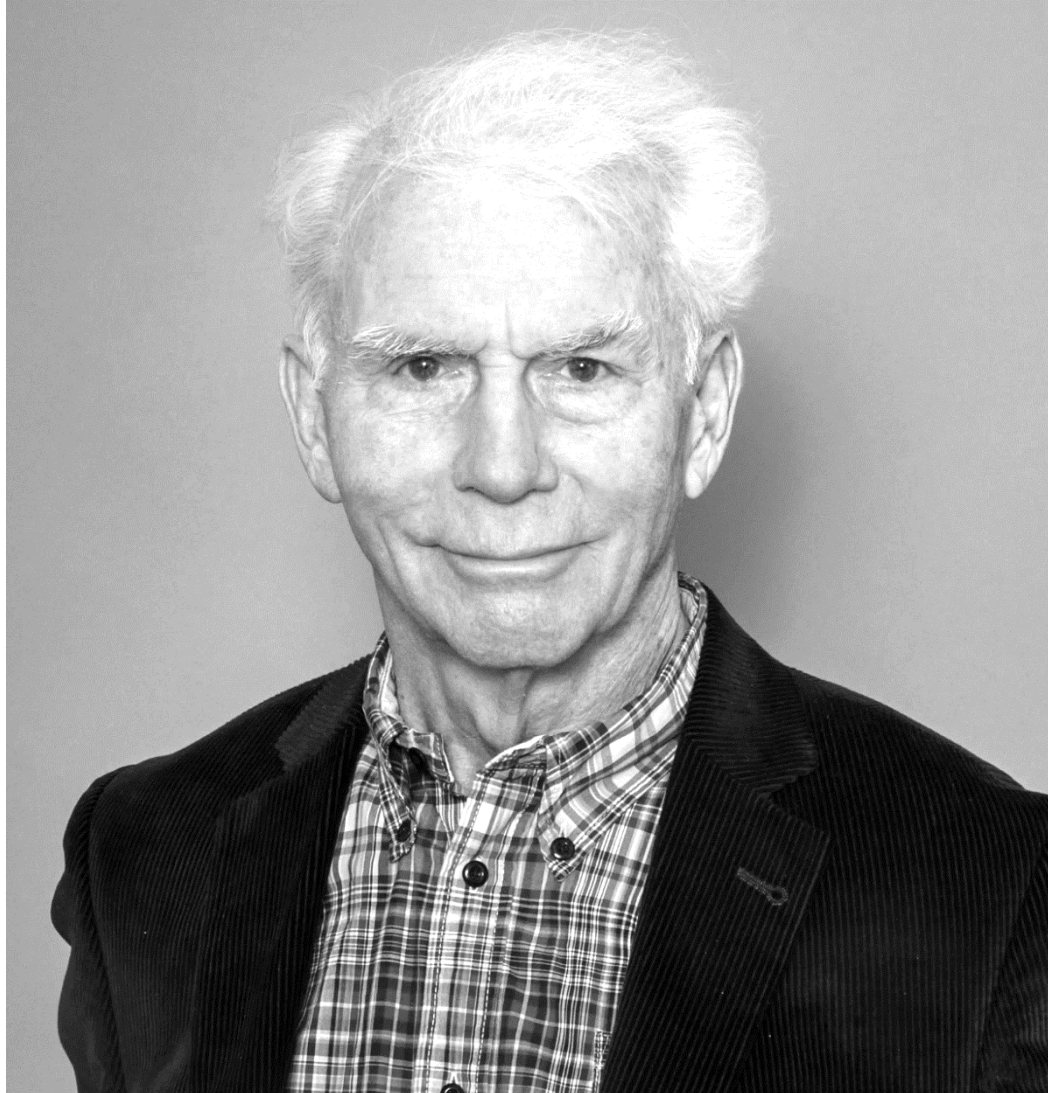
Therese Hillström ska studera den högspecialiserade och individanpassade vård som bedrivs där samt hur man införlivar kliniska studier i den dagliga vården.

Nasim Hanie Hoseini ska studera hur man i Beirut arbetar med psykiatrisk vård i en instabil kontext, med fokus bland annat på posttraumatiskt stressyndrom och psykisk ohälsa hos flyktingar.

Kajsa Nordström ska vid två psykiatriska sjukhus i Buenos Aires studera arbetsmetoder och behandlingsrutiner samt vilka sociala stödinsatser som erbjuds.

Esther van de Wall ska studera transkulturella aspekter av trauma och hur man arbetar med aboriginska barn och ungdomar som utsatts för trauma i Perth.

Adrian Fröjdh och Sazia Rahman ska auskultera på barnpsykiatriska och beroendemedicinska verksamheter vid den psykiatriska kliniken Aurora i San Diego.

Cullbergstipendiet är ett resestipendium som är instiftat av Johan Cullberg, författare och professor i psykiatri. Stipendiet ska stimulera till fördjupat kliniskt tänkande med inriktning på vuxenpsykiatri, rättspsykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri. >

Natur & Kulturs särskilda stipendium

En oberoende kraft

Natur & Kulturs särskilda stipendier går till personer som utmärker sig särskilt inom litteraturen i Sverige och ges för uppmuntran till fortsatt kvalificerat litterärt arbete. De delas ut i december på initiativ av stipendiekommittén och är på 100 000 kr.

Lars Andersson har ett långt författarskap och är också översättare och essäist.

Alva Dahl är författare, översättare och filosofie doktor i nordiska språk.

Jesper Högström författare, översättare och litteraturkritiker.

Matilda Ruta är illustratör, formgivare och barnboksförfattare.

Iman Al-Ghafari är poet och just nu bosatt i Sigtuna där hon är fristadsförfattare.

Rose-Marie Nielsen har en lång meritlista som översättare och har bland annat översatt tre författare som har tilldelats nobelpris

Klas Östergren har skrivit ett tjugotal romaner och novellsamlingar och även skrivit filmmanus och översatt både prosa och dramatik.

Anita Goldman har skrivit både skön- och facklitterärt, inte minst om religion, kultur och samhälle i Israel.

Jasim Mohamed är poet och översättare från arabiska till svenska och omvänt.

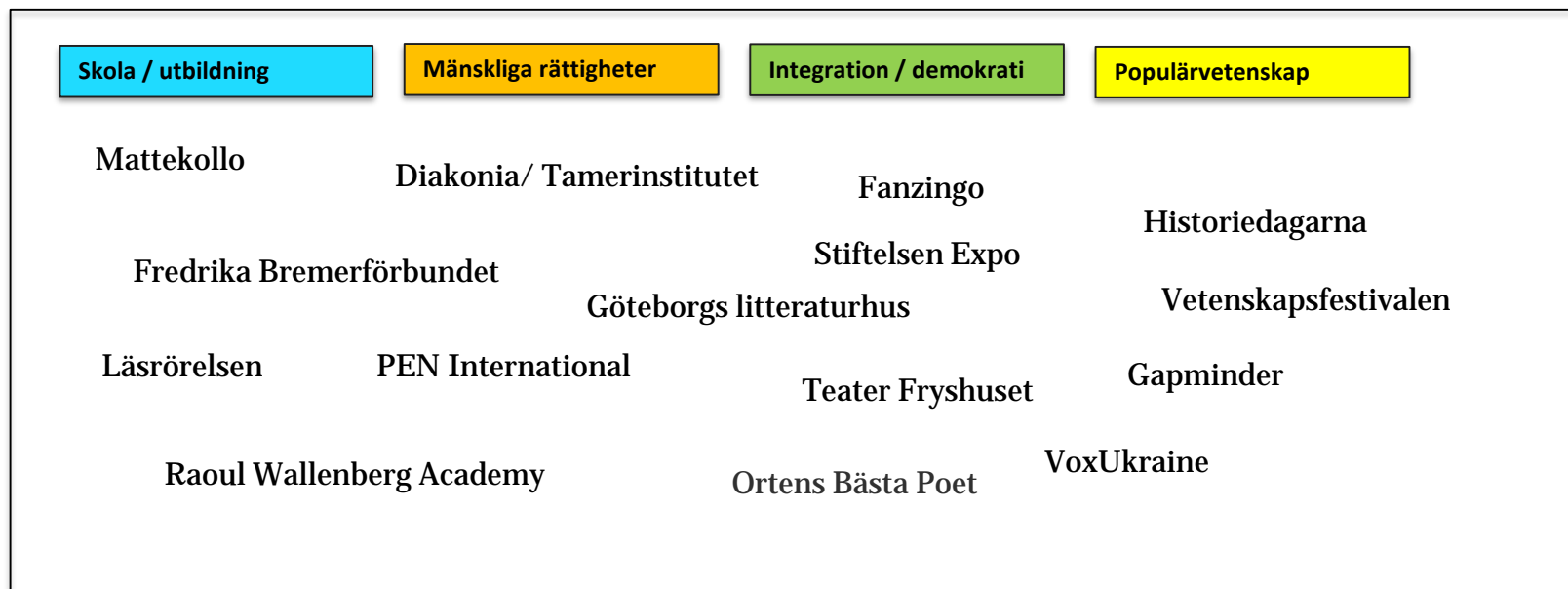
Ekonomiska stöd

Natur & Kulturs stiftelses mål är att genom stöd, inspiration, utbildning och bildning verka för tolerans, humanism och demokrati. Vi bidrog med 3 924 000 kr i stöd till organisationer under 2017.

Med stöden vill vi:

- möjliggöra spridning av bildning och utbildning, även för dem som har långt till boken
- motverka totalitära krafter och ge stöd till organisationer som verkar för demokrati
- ge stöd till akademien och tillgängliggöra forskning

Våra fokusområden för stöd 2017 har varit:

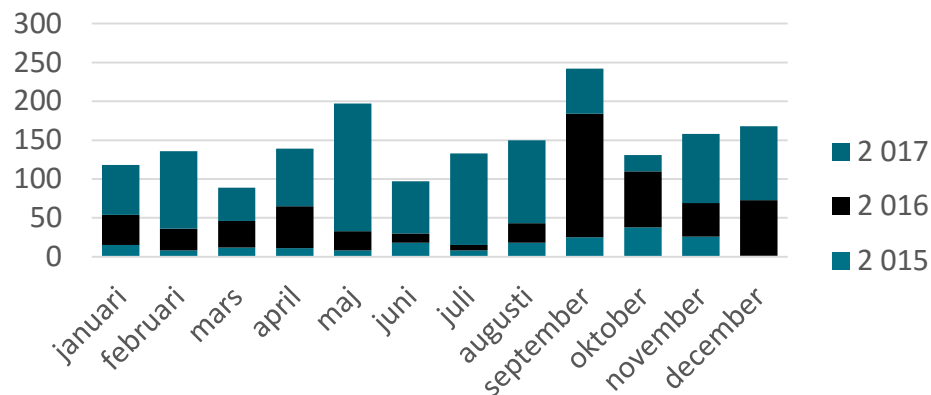
Många av stöden passar in i flera av stiftelsens fokusområden.

Stiftelsen Expo utmanar intoleransen genom granskning, med förebyggande arbete i form av utbildning och genom att engagera antirasister. ≥

Natur & Kultur har bidragit till en researcher, **Jonathan Leman**, som kartlägger extremism i Sverige och ger stöd till skolor som arbetar med Toleransprojektet. Hans röst har hörts mer och mer under de tre år som Natur & Kultur har gett detta stöd.

Antal artiklar med Jonathan Lemans namn i svenska medier

”Med radio som verktyg vill jag få människor att berätta om sin verklighet.”

Emma Ikekwe, radioproducent

Fanzingo

Stöd till verksamheten med öppen medieverkstad för ungdomar i Botkyrka. [➤](#)

Fanzingo arbetar med olika kulturella uttryck för att skildra den unika erfarenheten, rösten och berättelsen. Detta sker genom film, journalistiska texter, musik, poesi, scenkonst, radio samt relaterad forskning i samarbete med universitet och högskolor

”Jag var på Fanningo redan när det startade 2006. Det har varit som ett andra hem för mig, där musik- och redigeringsrummen blev mina bästa vänner.”

Azi Noru, filmare

Fanzingos verksamhet har 2017 nått cirka 4 500 deltagare.

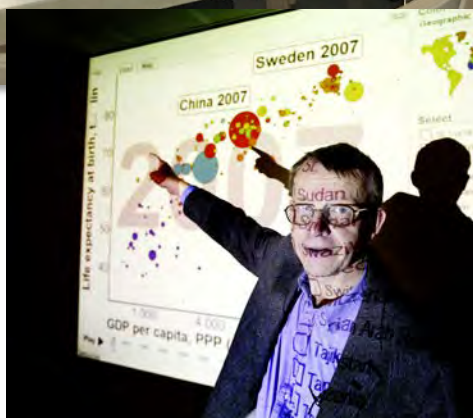

Raoul Wallenberg Academy

Stöd till skolors avgifter till pedagogiska programmet Kubprojektet som främjar lärande om demokrati och alla människors lika värde för skolelever i åldern 15-19 år. [>](#)

Gapminder

Stöd för är att ge lärare grunden för en faktabaserad världsbild genom praktiska verktyg. \geq

Fredrika Bremerförbundet
får stöd för digitalisering av tidningen Hertha för
att lyfta ett historiskt perspektiv på förbundets
blogg. \geq

Teater Fryshuset Natur & Kultur ger ett allmänt verksamhetsstöd ≥

Vi har ett långt samarbete med Teater Fryshuset och stödet ger dem en konstnärlig frihet. Deras föreställningar och deras påverkansarbete är viktigt i dagens polariserade samhälle.

Teater Fryshusets föreställningar är vittnesmålsteater och berättelserna är ett resultat av dokumentära processer och sanna historier från socioekonomiskt utsatta miljöer i Sverige.

Klipp han handlar om dödskjutningar i förorten och föreställningen hade premiär på Dramaten i november 2017. 17 utsålda föreställningar nådde cirka 1000 personer och fler föreställningar planeras på Dramaten och på Malmö Stadsteater i vår.

2017 filmades föreställningen *Hatets röst* så att verksamheten EXIT på Fryshuset kan använda den.

För att göra scenkonsten attraktiv och tillgänglig för den målgrupp som generellt står längst ifrån kulturscenen skapar Teater Fryshuset en utbildning ihop med Stockholms Dramatiska Högskola. Den första årskullen planeras börja hösten 2018.

Ortens bästa poet

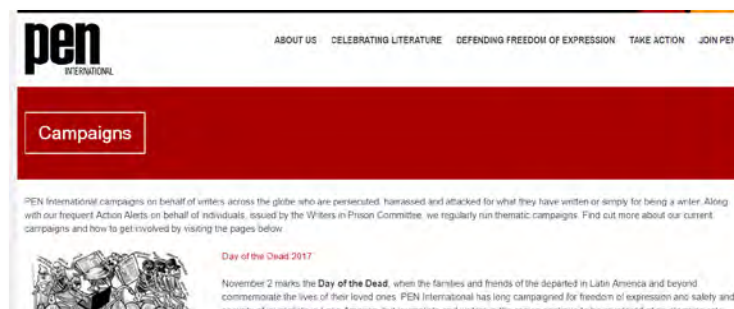
Stöd för att säkerställa finalen av Ortens bästa poet 2017 ≤

Ortens bästa poet är en tävling i poetry slam med deltävlingar i åtta olika förorter i Sverige. Jami Faltin vann finalen i Rinkeby den 3 december inför knappt 3000 personer i publiken. Har en 16-åring med romsk bakgrund fått så stor uppmärksamhet tidigare?

Göteborgs litteraturhus

Stöd till litterära program utanför bokmässan i Göteborg. >
Sofia Gräsberg,
verksamhetsledare

PEN International

Stöd för att driva internationella kampanjer för yttrandefrihet. >

6-8 oktober 2017

Borås
Knallebygd och
kunskapscentrum

De svenska historiedagarna

Stöd till årliga konferensen för gränsöverskridande forskningsinformation som hölls i Borås. >

En oberoende kraft

Svenska PEN – tryckkostnader för en antologi om villkoren för skrivande HBTQ-personer världen över i samband med utdelningen av Tucholskypriset. >

Prix Voltair

IPA, International Publishers Association

Stöd till Prix Voltair - till utsatta författare och förläggare. >

Den turkiska förläggaren Turhan Günay och bokförlaget Evrensel tilldelades årets IPA Prix Voltaire.

Priset delades ut på Bokmässan i Göteborg.

JAG - Jämlikhet, Assistans och Gemenskap
Tryckkostnad för utställningen *Aktion T4 – Om människosyn i Nazityskland* av Forum för levande historia till föreningen JAG:s utställningsplats under Almedalsveckan. >

Ge dina barn ett språk.

Läsrörelsen

Stöd för att etablera läslovet i skolorna under höstterminen för ett läsfrämjande arbete i skolorna. >

Filmpilot 1947 - Staffan Julén

Stöd till produktionen av en pilot för en dokumentärfilm som bygger på Elisabeth Åsbrinks bok 1947. >

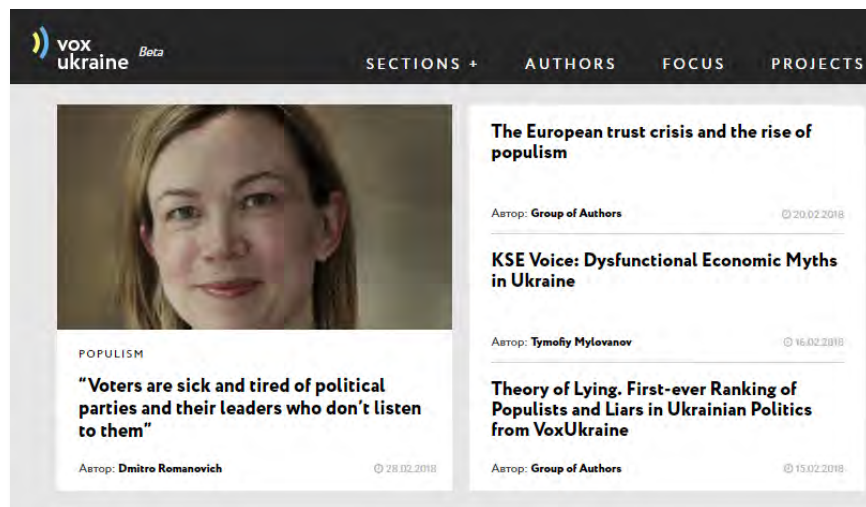

Mattekollo

Stöd som subventionerar deltagaravgiften för ungdomar som deltar i kolloverksamhet som riktas till högpresterande inom matematik. >

Diakonia/ Tamerinstitutet

Tamerinstitutet arbetar med skrivarkverkstäder, berättande, drama och bokprat för barn och ungdomar. De förser bibliotek med barnböcker och de utbildar bibliotekarier och föräldrar i hela regionen. Natur & Kulturs stöd går till uppbyggnad av och utbildning för en webbplats som ger pedagogiska verktyg att arbeta med läsexprojekt för barn i hela Mellanösterregionen. >

VOX
ukraine *Beta*

SECTIONS + AUTHORS FOCUS PROJECTS

POPULISM

"Voters are sick and tired of political parties and their leaders who don't listen to them"

Aвтор: **Dmitro Romanovich** © 28.02.2018

The European trust crisis and the rise of populism

Aвтор: **Group of Authors** © 20.02.2018

KSE Voice: Dysfunctional Economic Myths in Ukraine

Aвтор: **Tymofiy Mylovanov** © 16.02.2018

Theory of Lying. First-ever Ranking of Populists and Liars in Ukrainian Politics from VoxUkraine

Aвтор: **Group of Authors** © 15.02.2018

VoxUkraine

Stöd till webbforum och internationellt nätverk som ökar utbildningsnivån och belyser ekonomiska frågor i Ukraina för att motverka korruption och politisk propaganda. >

Evenemang på Karlavägen 31

Ung och trans

Stiftelsen arrangerade ett panelsamtal för att höja kompetensen inom transfrågor. Evenemanget blev fort fullbokat och intresset var stort. I panelen satt författare från Natur & Kulturs alla olika avdelningar. Samtalet filmades >

Skolor! Hur går vi vidare efter #metoo?

Raoul Wallenberg Academy och stiftelsen Natur & Kultur arrangerade ett möte som snabbt blev fullbokat och som medierna uppmärksammade. Anna Ekström, gymnasie- och kunskapslyftsminister invigningstalade. Samtalet filmades >

En oberoende kraft

Förlaget Natur & Kultur är en stiftelse som utan ägare kan agera självständigt och långsiktigt. Vårt mål är att genom stöd, inspiration, utbildning och bildning verka för tolerans, humanism och demokrati.

nok.se
stiftelsen@nok.se
08-453 86 00